

Во Апликацијата до Меѓународниот суд за правда Владата на РМ бара да биде констатирана повредата на член 11 од Времената спогодба (јужниот сосед се согласи да не ја блокира Македонија во меѓународните институции) и да ѝ биде наложено на првата страна од оваа Спогодба, односно Грција во иднина да се воздржи и да ги преземе сите неопходни дејства за доследно почитување на овој член.

Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

Владата на Република Македонија преку своите претставници во Хаг покрена Апликација пред Меѓународниот суд за правда за заштита на Времената спогодба, особено на член 11 од оваа Спогодба, склучена меѓу Република Македонија и Република Грција, во септември 1995 година. Всушност, Времената спогодба го прекина двегодишното ембарго воспоставено од Грција кон Македонија. Нејзини потписници беа тогашниот министер за надворешни работи на РМ, Стево Црвенковски, и тогашниот министер за надворешни работи на Грција, Карлос Папуљас, сега актуелен претседател на Грција, заедно со г. Сајрус Венс, како тогашен специјален пратеник на генералниот секретар на ОН.

Времената спогодба беше регистрирана во Регистарот на Советот за безбедност на ОН, со што и официјално стана меѓународно правно валиден документ. Спогодбата има клучно значење и е единствен правен документ кој ги регулира и оттогаш наваму ги нормализира односите меѓу двата соседи, Р Македонија и Р Грција. Таа, исто така, е во согласност со претходно донесените резолуции од страна на Советот за безбедност на ОН, вклучувајќи ја и Резолуцијата 817. Една од целите на Времената спогодба беше да ѝ се овозможи на РМ непречено етаблирање во меѓународните односи, вклучувајќи и зачленување во меѓународни организации, како и во регионални организации и институции, каде Грција веќе е членка, а Македонија аплицира за членство. Со доследна примена на Времената спогодба и на член 11 Македонија стана членка на повеќе меѓународни организации, како што се, ОБСЕ, Советот на Европа, Светската трговска организација и др. За жал, во април годинава, на Самитот на НАТО во Бу-

ХАШК "ВАГА И ГРЧ

НЕ ГЛЕДАМЕ ДРУГ НАЧИН ДА СЕ ЗАДОВОЛИ ПРАВДАТА, ОСВЕН ДА СЕ ИСКОРИСТИ ОВОЈ ЛЕГИТИМЕН И МЕЃУНАРОДЕН ПРАВЕН МЕХАНИЗАМ, АНТОНИО МИЛОШОСКИ

курешт, Грција грубо ги прекрши Времената спогодба и член 11, кога со дејствувањето на грчката влада и нејзини официјални претставници Македонија беше спречена во добивањето покана за зачленување во северноатлантската алијанса.

Ваквото повредување на Времената спогодба, како што нагласи министерот за надворешни работи на РМ, Антонио Милошоски, ја доведува Македонија во правна несигурност, исто така, го доведува во прашање и кредитбилитетот на заемно склучените спогодби како меѓународни договори. Како последица на тоа, Владата на РМ одлучи да поднесе Апликација пред Меѓународниот суд за правда, која има единствена цел да ја заштити Времената спогодба од натамошни повреди.

ПОЧИТУВАЊЕ НА СПОГОДБАТА

"Македонија - додава министерот Милошоски - е силно убедена дека почитувањето на Времената спогодба и нејзината доследна примена, и по слово и по дух, е полезно и за Грција и за Македонија. Во Апликацијата до Меѓународниот суд за правда се бара да биде констатирана повредата на член

11 и второто барање е да ѝ биде наложено на првата страна од оваа Времена спогодба, односно Грција, во иднина да се воздржи и да ги преземе сите неопходни дејства за доследно почитување на член 11 од оваа Спогодба. Во духот на добрососедските односи цениме дека почитувањето на Времената спогодба е еден од предусловите двете страни да бидат силно мотивирани за да го дадат својот максимален придонес за доаѓање до една конечна спогодба, која ќе ги покрие нашите билатерални односи. Нашата Апликација и покренувањето постапка за заштита на член 11 од понатамошни повреди не се однесува на прашањето поврзано околу спорот со името ниту, пак, има цел да ги измести разговорите околу ова прашање. Напротив, и во својата Апликација Македонија експлицитно потврди дека му е посветена на ова прашање и дека и натаму ќе продолжи на конструктивен начин да учествува во разговорите под покровителство на Обединетите нации, а со посредништво на специјалниот пратеник г. Нимиц".

Со оглед на Статутот на Меѓународниот суд за правда, Владата на РМ го определи министерот за надворешни работи, г. Милошоски, да биде застапник на РМ пред Меѓународниот суд за правда.

АТА ЈУСТИЦИЈА ЌЕ ГИ " МАКЕДОНСКАТА ПРАВДА КАТА НЕПРАВДА!?"

Проблемот за името на Република Македонија не се сведува и не може да се редуцира на тоа да се докаже попречување за нејзин влез во НАТО (или меѓународни организации) од страна на Грција. Проблемот за името е во смената на референцата ФИРОМ во Република Македонија во ООН. За проблемот да се реши треба да се бара Советодавно мислење од Меѓународниот суд за правда за легалитетот на референцата/преговорите, и потоа Генералното собрание на ОН да ја смени референцата ФИРОМ во Република Македонија.

Пред да се покрене каква било тужба во Меѓународниот суд за правда, потребно е прво да се разреши правното прашање во врска со квазилегалитетот на сегашниот режим на обврските на Република Македонија во ООН. Откако ќе се покаже дека условите-обврските се без правен основ и нелегални, може да се разгледува штетата која е направена од страна на Грција во врска со попречувањето на влезот на Р Македонија во НАТО или интерферирање во внатрешната јурисдикција, независноста и суверените права. Вака, без овој (претходен) контекст, Меѓународниот суд за правда може да се прогласи за ненадлежен! Обврските поврзани со името и непречувањето, во контекст на

непренесување во надлежноста на Меѓународниот суд за правда на проблем со името (што, исто така, е кажано во оваа Спогодба), како што произлегува од Времената спогодба, зборуваат за политичката природа на должностите во овој инструмент. Оттаму, ќе биде навистина големо чудо ако Меѓународниот суд за правда се изјасни за надлежен. Доколку овој чекор и помине, пресудата не мора да биде во полза на Р Македонија, а и доколку биде - ќе се однесува само за прашање во врска со зачленувањето во установи надвор од Р Македонија. Фактички, само преку Мислење од Меѓународниот суд за правда може да се смени референцата во ОН од ФИРОМ во Република Македонија.

проф. д-р Игор Јанев

ДА СЕ ИСПРАВИ НЕПРАВДАТА

"Поднесувањето на Апликацијата од страна на РМ не е покренување постапка за барање советодавно мислење. Советодавните мислења имаат консултативен карактер, додека покренувањето Апликација за отворање ва-

ков случај треба да резултира со конечна пресуда, која е обигаторна и за двете страни, бидејќи Меѓународниот суд за правда е врховно легитимно судско тело за сите членки на ОН. Пресудите на Меѓународниот суд за правда се конечни и се правно обврзувачки, а за нивното почитување и спроведување се грижи Советот за безбедност на ОН. За поднесувањето на оваа апликација Р

"БЈРМ и порано флагрантно прекрши повеќе темелни и за неа обврзувачки одредби од Времената спогодба, како и темелни начела на добрососедство. Со обраќањето до

Меѓународниот суд за правда, скопската

Влада уште еднаш потврдува дека не е заинтересирана за брзо решавање на спорот околу името. И покрај тоа Грција ќе остане доследна на процесот под покровителство на ОН за изнаоѓање на заеднички прифатливо решение за името", изјава на портпаролот на грчкото МНР, Јоргос Кумуцакос, објавена на веб-страницата на Министерството.

"Националистичкото раководство во Скопје очигледно ги води во корсокак напорите за решавање на проблемот со името", оцени најголемата опозициона партија во Грција, ПАСОК.

Македонија ангажира едни од најпознатите меѓународни експерти за вакви прашања, кои се инволвирани во областа на меѓународното право и имаат големо искуство со повеќе случаи пред Меѓународниот суд за правда. Р Македонија како страна во овој случај има право да нагласи и свој ад хок судија, кој заедно со другите судии ќе биде дел од судското тело, без да има право на глас, но со право да ги претставува нашата позиција и нашите аргументи. Користејќи ја таа можност Владата на РМ одлучи да го назначи проф. д-р Будислав Вукас, хрватски стручњак по меѓународно јавно право од Загребскиот Универзитет за ад хок судија на РМ во однос на оваа Апликација", потенцира Милошоски.

Но, министерот истакна и дека Македонија ја поднесува Апликацијата пред Меѓународниот суд за правда со единствена причина да ги заштити своите права кои ѝ се дадени со Времената спогодба.

ДИПЛОМАТИТЕ СЕ ИНФОРМИРАНИ ЗА ВЛАДИНИОТ ПОТЕГ

"Кога Судот дискутира за одреден случај и кога на крај ќе донесе пресуда, пресудата е финална и обврзувачка. Значи, таа пресуда е обврзувачка за државите, и финална, што значи дека нема можност за жалба. Кога одредена држава не се согласува со некоја наша одлука, единствената легална можност за државата која го

добила случајот, на пример, државата А, е да упати жалба до Советот за безбедност, да го замоли Советот за безбедност да ги преземе сите неопходни мерки да ја присили другата држава да се согласи со пресудата", изјави Борис Хеин, офицер за информации во Меѓународниот суд за правда.

Судот потврди дека Македонија поднела Апликација против Грција, но не соопшти кога случајот ќе се разгледува.

"Ненавлегувајќи во оправданоста и во целисходноста на одлуката на Владата, претседателот на Република Македонија сака да соопшти дека со ваквата постапка, и во овој случај, спротивно на Уставот и на Законот за надворешни работи, за едно клучно прашање во сферата на надворешната политика, Владата носи одлука без каква било претходна консултација со претседателот на Република Македонија. Со овој чин, како и со досегашниот однос во процесот на преговори за спорот со името со Република Грција, премиерот Груевски и Владата на Република Македонија дефинитивно ја преземаат целосната одговорност за решавањето на спорот, како и за успехот или неуспехот на процесот на нашето интегрирање во ЕУ и во НАТО", велат од Кабинетот на претседателот на државата, Бранко Црвенковски, кој по Букурешт, заведе став дека во тој момент е непозлезна тужба против Грција, дека ќе го оддалечи вниманието од преговорите и дека процесот ќе трае премногу време.

"Размислувавме - посочува Милошоски - многу внимателно пред да ја поднесеме Апликацијата пред Меѓународниот суд за правда, но не гледаме друг начин да се задоволи правдата, односно да се исправи неправдата, која ни беше нанесена со повредувањето на член 11 од Времената спогодба, освен да се искористи овој легитимен и меѓународен правен механизам. Се надеваме дека овој чекор ќе ја поттикне соседна Грција да ги усогласи своите постапки со нејзините меѓународно правни обврски, како и дека ќе ги поттикне двете земји да постигнат конечно решение за сите нерешени прашања во духот на добрососедството и во духот на соработката, предвидени во Времената спогодба која сакаме да ја заштитиме. Силно сме уверени дека Меѓународниот суд за правда ќе помогне да го решиме овој правен спор, имајќи предвид дека Судот работи праведно и делотворно, и може да дејствува многу брзо. Од него не бараме да разгледува политички прашања, па затоа спорот околу името не е предмет на Апликацијата на Р Македонија. Исто така, остануваме цврсто посветени на сите аспекти регулирани со Времената спогодба, особено на преговарачкиот процес со Р Грција, со посредништво на ОН. Самиот наслов на Меѓународниот суд за правда јасно кажува дека Македонија

Експертите имаат различно мислење за поднесената Апликација на Р Македонија до Меѓународниот суд за правда во Хаг.

"Вистински потег, во вистинско време. Ова е единствениот начин да се принуди јужниот сосед да ги почитува обврските од Времената спогодба. Македонија ги има сите аргументи да го добие овој спор, особено бидејќи Грција не се криеше од тоа што го прави, напротив форсираше кршење на Спогодбата", изјави професор д-р Тони Десковски.

"Задоволна сум од овој потег, бидејќи во изминативе две години го потенцирав фактот дека треба да ги искористиме овие објективни правни средства, кои ни стојат на располагање, така што јас го сметам како добар потег", вели Јана Лозаноска од Евро Балкан.

"Во овој момент Владата одлучила, по мое мислење, да го покрене ова, бидејќи смета дека преговорите со Грција преку посредникот Нимиц ќе пропаднат. Тоа е директна последица од ова. Очекувам дека по ова, кога формално ќе пропаднат преговорите, таа ќе покрене постапка и пред ОН за кршење на Повелбата и тогаш ќе видиме како изгледа борба за правда на мала држава, како што сме ние, во меѓународни рамки. Тоа ќе трае 2, 5... 10 години. Веројатно ќе бидат задоволни дека направиле нешто како Давид, но РМ ќе пропаѓа во изолација. Тоа е големиот исчекор во негативна смисла, што со оваа одлука Владата испраќа порака дека одлучила да го направи", вели проф. д-р Љубомир Фрчкоски.

има аргументи и сака да дојде до правдата. Сметаме дека почитувањето на Времената спогодба е начин со кој може да се дојде до посакуваната прав-

да и до правично решение, кое ќе се добие во еден легитимен меѓународно правен случај пред Меѓународниот суд за правда".